

Pavol Odaloš

Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici

ORCID: 0000-0003-2238-5434

pavol.odalos@umb.sk

SYNTETICKÁ SÚSTAVA SLOVANSKEJ ONOMASTICKEJ TERMINOLÓGIE (VARIANTNÁ PODOBA)

SYNTHETIC SYSTEM OF SLAVIC ONOMASTIC TERMINOLOGY (VARIANT FORM)

Abstrakt: Myšlienka syntetickej sústavy slovanskej onomastickej terminológie je založená na existencii sústavy slovanskej onomastickej terminológie od roku 1973, na rešpektovaní času ako faktora determinujúceho vývoj spoločnosti aj vedy a na akceptovaní prínosu onomastikov k rozvoju terminológie za ostatných 49 rokov. Na základe uvedených determinantov môžeme vývoj onomastickej terminológie realizovať na základe syntetizovania onomastického vývoja v jednotlivých druhových skupinách onomastickej terminológie prostredníctvom čistého/ bezprostredného syntetizovania onomastického vývoja a prostredníctvom preberania ucelených častí klasifikácie onomastickej terminológie, ktorej autormi sú konkrétni slovanskí onomastici. Sústavu slovanskej onomastickej terminológie v nami predstavenej variantnej podobe bude potrebné podrobne rozanalyzovať a dopracovať sa k výhodám a nevýhodám jednotlivých klasifikácií bioným, geoným a chrématoným a na základe týchto analýz bude potrebné vybrať jeden variant z každej skupiny. Na základe uvedeného syntetizujúceho postupu potom vznikne syntetická sústava slovanskej onomastickej terminológie.

Kľúčové slová: onomastika, terminológia, systém slovanskej onomastickej terminológie

Abstract: The idea of a synthetic system of Slavic onomastic terminology is based on the existence of a system of Slavic onomastic terminology since 1973, on respecting time as a factor determining the development of society and science, and on accepting the contribution of onomasticians to terminology over the past 49 years. Based on these determinants, we can develop onomastic terminology by synthesizing onomastic terminology in individual species groups of onomastic terminology through pure / immediate synthetization of onomastic terminology and by taking over integral parts of the classification of onomastic terminology by specific Slavic onomasticians. The system of Slavic onomastic terminology in the variant form presented by us will need to be analyzed in detail and has to be work up on the advantages and disadvantages of

individual classifications such as bionyms, geonyms and chrematonyms. It will be necessary to select one variant from each group. As a result of this synthetization procedure a synthetic system of Slavic onomastic terminology will be created.

Key words: onomastics, terminology, system of Slavic onomastic terminology

Úvod

Zámerom príspevku je zaoberať sa sústavou slovanskej onomastickej terminológie s cieľom predstaviť možné spôsoby rozvoja uvedenej sústavy. Sústava je štandardizovaná v diele *Osnoven system i terminologija na slovenskata onomastika* (Bezlej a kol., 1983), ktoré je modifikáciou prvého vydania *Základní soustava a terminologie slovanské onomastiky* (Svoboda a kol., 1973).

1. Aktualizácia sústavy slovanskej onomastickej terminológie

Myšlienkou aktualizácie sústavy slovanskej onomastickej terminológie sa zaoberali viacerí onomastici (Kuba, 1977; Frančič, 1999; Harvalík, 2007; Odaloš, 2011, 2017, 2018, 2019; Čilaš Šimpraga-Frančič, 2019 a ďalší). Vychádzali zo skutočnosti, že sústava slovanskej onomastickej terminológie je jedinečné terminologické dielo, ktoré prepája onomastické terminológie 12 slovanských jazykov. Doteraz sa však aktualizácia nezrealizovala, pretože ide o pomerne náročné zosúladenie viacerých terminológií, ktoré sa samostatne vyvíjali skoro 50 rokov, resp. počas tohto vývoja sa výrazne odklonila najmä ruská onomastická terminológia, ktorá si vytvorila vlastné triedenie a výrazné rozdiely sú najmä pri chápaní chrématoným (pozri Podol'skaja, 1979; Superanskaja, 2003), resp. k ruskému chápaniu a klasifikácii onomastickej terminológie sa pridali aj ostatné východoslovanské a niektoré južnoslovanské onomastiky (pozri Odaloš, Vallová, 2020).

1.1. Konzervatívni a liberálni onomastici (tradicionalisti versus inovátori)

K potrebe dopĺňania sústavy slovanskej onomastickej terminológie medzinárodnými onomastickými termínmi sa vytvorili dva postoje.

Prvý postoj reprezentuje názor V. Šmilauera, ktorý sa odvoláva na J. Svoboda (Svoboda a kol. 1973, s. 10), keď tvrdí, že netreba preťažovať onomastickú terminológiu medzinárodnými termínmi pre všetky druhy onymických objektov (v zátvorke sa uvádzajú dva takéto „nepotrebné“ termíny *urbanonymum* a *limnonymum*), čiže pre každý domáci onomastický termín nie je potrebné vytvárať medzinárodný termín. Nebolo vysvetlené, prečo by sa týmto spôsobom preťažovala onomastická termino-

lógia, resp. ani charakterizované, čo je to preťažovanie terminológie. Pravdepodobne išlo o zakonzervovanie sústavy slovanskej onomastickej terminológie z roku 1973 a 1983 a nevytváranie nových medzinárodných termínov. V. Šmilauer nevysvetlil pojem a termín preťažovanie onomastiky termínmi. Ak by sme preťažovanie chápali v zmysle jeho textu, že termínom majú porozumieť aj odborníci z iných odvetví, napr. historici, geografi a pod., lebo onomastika má medziodborový charakter, resp. že nemáme vyrábať nové termíny a máme sa vyjadrovať jednoducho (Šmejková, 2015, s. 250), tak by sme dospeli k týmto konštatovaniam. Prvé konštatovanie: dve časti textu/ dve myšlienky si odporujú. Síce máme používať termíny, no nemôžeme tvoriť už nové termíny. Môžeme používať 32 medzinárodných termínov zo sústavy slovanskej onomastickej terminológie, ktoré sa naučia aj iní odborníci, no už ďalšie nové termíny nemôžeme tvoriť, pravdepodobne by sa ich nenaučili iní odborníci a súčasne by sa takto preťažila onomastická terminológia. Druhé konštatovanie: Medziodborový charakter onomastiky by nemal brzdiť jej terminologický rozvoj. Nejde o „vyrábanie termínov“, ale o pomenovanie nového onymického objektu novým onomastickým termínom, ktorý možno v zátvorke opisne vysvetliť. Téza o preťažovaní terminológie neumožňuje reagovať novými termínmi na nové onomastické výskumné výsledky a vytvára bariéru medzi výskumnou praxou a terminologickými možnosťami. Záverečné konštatovanie: Tézy boli prednesené na 1. československej onomastickej konferencii v roku 1983, teda skoro pred 40 rokmi, keď nebola zrealizovaná súčasná kvantita a kvalita onomastických výskumov a medzinárodné onomastické podujatia a onomastická spolupráca na slovanskej aj svetovej úrovni sa nerealizovali na každodennej báze, ako sa to uskutočňuje v súčasnosti, preto aj potreba medzinárodnej terminológie nebola taká aktuálna. Uvedené tézy prehlbujú národný rozmer onomastiky.

Pokračovatelia tohto názoru opakujú, príp. rozvíjajú tento názor alebo spochybňujú či až odmietajú novú medzinárodnú terminológiu, napr. M. Harvalík odporúča nepoužívať medzinárodné termíny pre všetky druhy vlastných mien, najmä pre okrajové a špecializované druhy vlastných mien. Tiež nevysvetľuje, aké sú to okrajové/ špecializované druhy vlastných mien, ani čo by sa stalo, keby sa preťažila terminológia doplnením nových medzinárodných termínov, ani neporovnáva svoje názory s inými onomastikmi, ani sa neodvoláva na ďalšie názory tohto typu, resp. vôbec nepodáva analýzu stavu za predchádzajúce obdobie v tom zmysle, či je vôbec tento názor onomastikmi v slovanských krajinách rešpektovaný (Harvalík, 2019, s. 26–27; pozri aj David, Klemensová, Místecký, 2021, s. 115–116). Uvedený názorový prúd konzervuje medzinárodnú slovanskú onomastickú terminológiu z poslednej tretiny 20. storočia a oberá slovanskú onomastickú terminológiu o vývinový aspekt.

Druhý postoj súvisí s názorom L. Olivovej-Nezbedovej a K. Olivu (Svoboda a kol., 1973, s. 19), ktorí sústavu slovanskej onomastickej terminológie chápu ako otvorený systém, ktorý je potrebné s rozvojom sústavy a terminológie dopĺňať. Prognosticky konštatujú, že záleží od rozvoja onomastiky, či sa neprepracované oblasti budú ďalej rozčleňovať, a preto žiadajú pre nerozpracovanosť nevypušťať zo

sústavy niektoré skupiny a podskupiny vlastných mien. Zreteľný vývinový a dynamický aspekt potvrdili názory a práce viacerých onomastikov počas posledných 50 rokov vývoja onomastiky v slovanských onomastikách, ktorí vytvorili a používali vo svojich prácach viaceré nové medzinárodné onomastické termíny (Honl, 1966; Superanskaja, 1973; 2003; Podol'skaja, 1978; 1988; Majtán, 1989; Šrámek, 1999; 2003; Węgorowska, 2001; 2003; 2005; 2012; Blanár, 2002; 2008; Siwec, 2006; Rutkiewicz-Hanczewska, 2007; Vuković, 2007; Šimunović, 2009; Pastyřík, 2010; Gałkowski, 2011; 2018; Odaloš, 2011; 2012; 2015; 2019a; 2019b; 2020a, 2020b; Skračić 2011; Bučko, Tkačova, 2012; Imrichová, 2012; Magda-Czekaj, 2012; Balkanski, Cankov, 2016; Čilaš Šimpraga, Frančić, 2019; Šubrtová, 2020). Viaceré nové medzinárodné termíny dopĺňajú nerozpracovanú onomastickú terminológiu, resp. vytvárajú novú terminológiu, ktorá môže byť impulzom k rozvoju sústavy slovanskej onomastickej terminológie, a týmto spôsobom nielen kompletizujú existujúcu terminológiu, ale vytvárajú aj podmienky na jej ďalší rozvoj. Druhý postoj budeme mapovať v celej ďalšej časti textu.

1.2. Faktory ovplyvňujúce aktualizáciu sústavy slovanskej onomastickej terminológie

Áké otázky súvisia s aktualizáciou slovanskej onomastike terminológie, resp. na čo je potrebné prihliadať pri úvahách o aktualizácii slovanskej onomastickej terminológie.

Vzťah medzinárodný onomastický termín versus domáci onomastický termín v sústave slovanskej onomastickej terminológie

Domáca onomastická terminológia vznikala pri realizácii výskumov v minulosti prirodzeným spôsobom, lebo bolo potrebné pomenovať určitý druh vlastného mena, najčastejšie to bolo druhové pomenovanie miesta a druhové pomenovanie osoby. Domáci termín preto obsahuje národné špecifiká a individuálny vedecký pohľad autora termínu. V slovenčine termíny vznikali analyticky, pretože obsahovali druhové označenie v podobe anteponovaného adjektíva a substantívum, ktoré označovalo, že ide o vlastné meno, napr. *osobné meno*, príp. nadradené meno a postponované substantívum, napr. *názov miesta*.

Medzinárodná onomastická terminológia vznikala v rámci sústavy slovanskej onomastickej terminológie postupne od roku 1959 na viacerých pracovných stretnutiach a bola zverejnená v roku 1973. Medzinárodnosť sa dosahuje termínmi syntetického charakteru, ktoré sa profilujú ako kompozitum s dôrazom na prvú časť vyjadrujúcu sémantickú špecifikáciu termínu a druhú časť tvorenú gréckym kompozitum *onymum/ onym/ onim*.

Pri profilovaní sústavy onomastickej terminológie z roku 1973 sa využívala nielen syntetická medzinárodná jednoslovná onomastická terminológia (typ *bionymum*), ale aj združené pomenovania vo forme medzinárodného termínu doplneného národnou špecifikáciou (typ *nepravé antroponymum*), ale aj paralelné uvedenie syntetického medzinárodného termínu a variantného národného analytického termínu (typ *teonymum/ osobné meno boha*) a tiež národná analytická terminológia (typ *mužské osobné meno*).

V slovanskej onomastickej terminológii z roku 1983 je uvedených 32 termínov pri onomastických termínoch podľa objektov a javov označovaných vlastnými menami: 12 jednoslovných syntetických termínov má medzinárodný charakter bez doplnenia národným termínom (*bionymum, antroponymum, etnonymum, fytonymum; abionymum, toponymum, choronymum, anojkonymum, speleonymum, hodonymum, kozmonymum, chrématonymum*), 5 termínov je uvedených vo variantnej podobe syntetický medzinárodný termín a národný analytický termín (*teonymum/ osobné meno boha, zoonymum/ vlastné meno živočicha, ojkonymum/ osadný/ miestny názov, hydronymum/ vodný názov, oronymum/ terénny názov*), 5 termínov obsahuje domácu špecifikáciu medzinárodného termínu (*skupinové antroponymum, nepravé antroponymum, nepravé zoonymum, prírodné choronymum, administratívne choronymum*), 10 analytických termínov je národného charakteru (*osobné meno, mužské vlastné meno, ženské vlastné meno, detské meno, chlapčenské vlastné meno, dievčenské vlastné meno, rodinné meno, rodové meno, obyvateľské meno, chotárny názov*).

Medzinárodné termíny sa nachádzajú hlavne na 1. úrovni klasifikácie (*bionymum, abionymum*) a na 2. úrovni klasifikácie, no už sa medzinárodné termíny v menšom množstve špecifikujú domácimi prívlaskami (*antroponymum, nepravé antroponymum, zoonymum, nepravé zoonymum, fytonymum; toponymum, kozmonymum, chrématonymum*), kde vytvárajú celú klasifikačnú schému uvedenej úrovne, kým na 3. úrovni klasifikácie už nevytvárajú celú schému klasifikácie, resp. sú tam už aj domáce špecifikácie medzinárodných termínov, variantné domáce termíny či domáce termíny *osobné meno* a *chotárny názov* (*skupinové antroponymum, teonymum, choronymum, ojkonymum*) a na 4. úrovni klasifikácie je už použitá kombinovaná medzinárodná aj domáca terminológia (pri *osobných menách* zväčša domáca terminológia *mužské vlastné meno, ženské vlastné meno, detské meno, chlapčenské vlastné meno, dievčenské vlastné meno, rodinné meno, rodové meno, obyvateľské meno, etnonymum*), pri *toponymách* zväčša medzinárodná terminológia (*prírodné choronymum, administratívne choronymum, hydronymum, oronymum* (uvedený termín sa špecifikuje na 5. úrovni klasifikácie termínom *speleonymum*), *chotárny názov, hodonymum*). Z predstaveného prehľadu vyplýva, že medzinárodná jednoslovná syntetická terminológia je v sústave slovanskej onomastickej terminológie dopĺňaná národnou terminológiou v podobe prívlaskových terminologických špecifikácií a dvojslovných a trojslovných národných termínov.

Rozvoj slovanskej onomastickej terminológie v sústave

Trichotomické členenie sústavy slovanskej onomastickej terminológie

Sústava slovanskej onomastickej terminológie má východiskovú dichotomickú štruktúru, keď sa centrálny termín onymum člení na *bionymum* a *abionymum*. Dynamizácia vývinu chrématonymie a následný výskum týchto druhov chrématonym priniesla trichotomické členenie na *bionymum*, *geonymum* a *chrématonymum* (pozri aj Odaloš, Vallová, 2020).

V období po rokoch 1973/ 1983 sa začal dynamicky rozvíjať výskum chrématonym, boli zorganizované viaceré chrématonymické konferencie a objavila sa prvá klasifikácia chrématonym (Majtán 1989a), modifikácia uvedenej klasifikácie (Gałkowski 2011, s. 18–21), resp. ďalšie klasifikácie *chrématonym* R. Šrámeckého (1999, 2003) A. V. Superanskej (2003), A. Gałkowského (2011) a P. Odaloša (Odaloš, 2011, 2017, 2019a; Odaloš, Vallová, 2020). Výskum chrématonym zdynamizoval celú onymiu a mal vplyv aj na zvýznamnenie miesta *chrématonym* v rámci onymie (Odaloš, 2011). Dôsledkom predstaveného vývoja bolo nové klasifikačné kritérium, ktoré sa zakladalo na troch členoch a bolo prezentované v dvoch možných podobách: *geonymum – bionymum – chrématonymum* (Šrámecký, 1999, s. 16, s. 163–165; Šimunović, 2009, s. 371) a *bionymum – geonymum – chrématonymum* (Blanár, 2002, s. 41; 2008, s. 77; Šrámecký, 2003, s. 39; Odaloš, 2011). Triadické členenie obsahuje aj klasifikácia *osobné mená/ antroponymá* (slovinsky *osebna imena/ antroponimi*) – *zemepisné/ geografické mená* (slovinsky *zemljepisna/ geografiska imena*) – *chrématonymá* (slovinsky *stvarna lastna imena/ hrematonimija*) (Šivic-Dular, 2002). Novoutvorený termín *bionymum* z roku 1973 sa nachádza v novej klasifikácii, pretože prirodzeným spôsobom zastrešuje živé organizmy. Termín *abionymum* však z uvedeného členenia vypadol, pretože súhrnne pomenúva viacero skupín oným, ktoré už bolo potrebné samostatne pomenovať. Východiskom novej klasifikácie boli základné kategórie ľudskej spoločnosti, ktorými boli človek, miesta a produkty spoločnosti, všetky pomenované vlastnými menami.

Vývoj terminológie v rámci sústavy slovanskej onomastickej terminológie

Sústava slovanskej onomastickej terminológie obsahuje centrálny termín, súhrnné termíny a ostatné termíny (pozri aj Odaloš, Vallová, 2020).

Centrálny termín onymum je východiskový pre celú klasifikáciu, a preto je najvšeobecnejší. Súhrnné termíny sa ďalej členia na ostatné termíny. Ostatné termíny pomenúvajú posledný termín pri klasifikácii terminológie v určitej tematickej línii, ktorý sa už ďalej nečlení. Termíny súhrnné termíny a ostatné termíny sme použili preto, aby sme ukázali na vývin v rámci sústavy slovanskej onomastickej

terminológie v zmysle obohacovania a rozširovania medzinárodnej onomastickej terminológie za posledných 50 rokov. Centrálny termín *onymum* sa na prvej úrovni klasifikuje dichotomicky na *bionymum* a *abionymum*. Na presnejšiu ilustráciu vývinu v rámci sústavy slovanskej onomastickej terminológie budeme vychádzať z verzie sústavy slovanskej onomastickej terminológie z roku 1983.

V rámci bionymickej vetvy klasifikácie je súhrnným termínom len termín *antroponymum*, ktorý sa člení na *osobné meno* a *skupinové antroponymum*. Okrem termínu *antroponymum* sa na druhej úrovni klasifikácie nachádzajú ostatné termíny *nepravé antroponymum*, *zoonymum*, *nepravé zoonymum* a *fytonymum*. Vývoj terminológie však priniesol nielen klasifikáciu *zoonym* (Balkanski, Cankov, 2016; Bučko, Tkačova, 2012; Pastyřík, 2010), ale aj *fytoným* (Bijak, 2019a, 2019b; Bučko, Tkačova, 2012, Шульгац, 2001), ktoré už v súčasnosti môžeme tiež považovať za súhrnné termíny. V rámci *nepravých antroponým* a *nepravých zoonym* sa nevyprofilovala prepracovanejšia klasifikácia.

V rámci abionymickej vetvy klasifikácie pri členení *abionyma* je na druhej úrovni *toponymum* a *chrématonymum*. *Chrématonymum* ako ostatný termín sa ďalej nečlení, hoci má široko vymedzenú obsahovú profiláciu. *Toponymum* ako súhrnný termín sa delí na *kozmonymum* a *geonymum*. Na tretej úrovni klasifikácie je *kozmonymum* ostatným termínom so širokým obsahovým zameraním a súhrnným termínom je *geonymum*. Na štvrtej úrovni klasifikácie pri členení *geonyma* je súhrnný termín *choronymum*, ostatný termín *ojkonymum* a súhrnný termín *anojkonymum*, ktorý sa na piatej úrovni klasifikácie rozdeľuje na ostatné, ďalej už terminologicky nečlenené, termíny *hydronymum*, *oronymum*, *chotárny názov*, *hodonymum*. Obohacovanie a rozširovanie medzinárodnej terminológie priniesla klasifikácia *kozmoným* (Podol'skaja, 1978, 1988), *ojkoným* (Podol'skaja, 1978, 1988; Balkanski, Cankov, 2016), *hydroným* (Balkanski, Cankov, 2016) a *oroným* (Balkanski, Cankov, 2016), ktoré sa stali súhrnnými termínmi.

Najlepším príkladom na obohacovanie a rozširovanie sústavy slovanskej onomastickej terminológie je klasifikácia termínu *chrématonymum*, napr. dichotomická klasifikácia Superanskej (1973, 2003), J. Kornellyho (2006) a trichotomická M. Majtána (1989), Šrámka (1999, 2003, 2019a, 2019b), Gałkowského (2011, 2018, 2019a) a Odaloša (2011, 2012, 2017, 2018, 2019a, 2019b, 2020a, 2020b; Odaloš, Vallová, 2020), ktorý sa tiež stáva súhrnným termínom.

Sumárne konštatovanie k vývoju sústavy

Predstavené klasifikácie na druhej, tretej, štvrtej a piatej úrovni členenia rozširujú sústavu slovanskej onomastickej terminológie a sú zreteľným signálom, že sústava sa vyvíja a vzniká potreba medzinárodných termínov aj na nižších úrovniach klasifikácie.

2. Možný rozvoj sústavy slovanskej onomastickej terminológie

Na základe vývoja terminológie slovanskej onomastiky možno vytvoriť syntetickú slovanskú onomastickú terminológiu, ktorá vznikne prostredníctvom syntézy vývoja onomastickej terminológie. Pod syntézou sa nechápe mechanické prepojenie všetkých termínov, pretože to nie je reálne možné vzhľadom na množstvo a odlišnosť onomastických termínov, ktoré sa profilovali nielen na pomenovanie onymických objektov vyčlenených v sústave, ale aj na pomenovanie iných onymických objektov, ktoré reálne existujú v spoločnosti. Pod syntézou myslíme vytvorenie prepojenia vybraných existujúcich publikovaných termínov a klasifikácií do variantnej podoby klasifikácie.

Syntetickú sústavu slovanskej onomastickej terminológie je potrebné preto predstavovať si vo variantnej podobe, aby bol možný výber z rôznych variantov, resp. aby vývoj potvrdil preferovanie niektorého variantu, resp. na základe predstavených variantov vznikla celkom nová klasifikácia oným.

2.1. Spôsob klasifikácie onymie v sústave slovanskej onomastickej terminológie

Dichotomická možnosť *bionymum* – *abionymum* (existujúce klasifikačné kritérium v sústave z rokov 1973 a 1983).

Trichotomická možnosť *bionymum* – *geonymum* – *chrématonymum* (pozri Odaloš, 2011, 2012, 2017, 2018, 2019a, 2019b, 2020a, 2020b; Odaloš, Vallová, 2020).

2.2. Spôsob klasifikácie jednotlivých druhových skupín oným

Budeme vychádzať z trichotomickej klasifikácie oným na *bionymum*, *geonymum* a *chrématonymum*, ktoré je dôsledkom dynamizácie výskumov chrématonymie po roku 1973 a 1983 a dôsledkom zaujatia významnejšieho miesta druhej skupiny chrématoným v onymii.

Klasifikácie bioným

Prvý variant je klasifikácia zo sústavy z roku 1983: 1. *antroponymum*, 1.1. *osobné meno (mužské vlastné meno, ženské vlastné meno, detské meno/ chlapčenské vlastné meno, dievčenské vlastné meno)*, 1.2. *skupinové antroponymum (rodinné meno, rodové meno, obyvateľské meno, etnonymum)*, 2. *nepravé antroponymum (teonymum/ osobné meno boha)*, 3. *zoonymum/ vlastné meno živočícha*, 4. *nepravé zoonymum*, 5. *fytonymum* (Bezljaj a kol. (red.), 1983).

Druhý variant je syntézou vývoja po roku 1973: 1. *antroponymum*, 1.1. *osobné meno* (mužské vlastné meno, ženské vlastné meno, detské meno/ chlapčenské vlastné meno, dievčenské vlastné meno), 1.2. *skupinové antroponymum* (rodinné meno, rodové meno, obyvateľské meno, *etnonymum*), 2. *nepravé antroponymum* (2.1. *vlastné meno inteligentnej bytosti*, ktorá nie je človekom, napr. *teonymum*, alebo *vlastné meno mimozemskej bytosti*, 2.2. *animonymum* čiže *vlastné meno ducha, poltergeista*), 3. *zoonymum*: *felisonymum* (vlastné meno mačky/ kocúra), *hyponymum* (vlastné meno koňa), *insektonymum* (vlastné meno hmyzu), *kapronymum* (vlastné meno kozy), *kynonymum* (vlastné meno psa), *kunikulonymum* (vlastné meno kráľika), *ovionymum* (vlastné meno barana/ ovce), *porkonymum* (vlastné meno svine/ ošípanej), *tauronymum* (vlastné meno býka), *vakonymum* (vlastné meno kravy/ vola), *ornitonymum* (vlastné meno vtáka), 4. *nepravé zoonymum*, 5. *fytonymum*: *dendronymum* (vlastné meno stromu), *roburonymum* (vlastné meno duba), 6. *nepravé fytonymum* (Bezljaj a kol. (red.), 1983; Balkanski, Cankov, 2016; Bijak, 2019a, 2019b; Bučko, Tkačova, 2012; Pastyřík, 2010; Шульгач, 2001).

Tretí variant pracuje len s *pravými bionymami*, nepracuje s *nepravými bionymami*, ktoré prechádzajú do literárnej onomastiky: 1. *antroponymum*, 1.1 *osobné meno* (mužské vlastné meno, ženské vlastné meno, detské meno/ chlapčenské vlastné meno, dievčenské vlastné meno), 1.2 *skupinové antroponymum* (rodinné meno, rodové meno, obyvateľské meno, *etnonymum*), 2. *zoonymum*: *felisonymum* (vlastné meno mačky/ kocúra), *hyponymum* (vlastné meno koňa), *insektonymum* (vlastné meno hmyzu), *kapronymum* (vlastné meno kozy), *kynonymum* (vlastné meno psa), *kunikulonymum* (vlastné meno kráľika), *ovionymum* (vlastné meno barana/ ovce), *porkonymum* (vlastné meno svine/ ošípanej), *tauronymum* (vlastné meno býka), *vakonymum* (vlastné meno kravy/ vola), *ornitonymum* (vlastné meno vtáka) 3. *fytonymum*: *dendronymum* (vlastné meno stromu), *roburonymum* (vlastné meno duba) (Bezljaj a kol. (red.), 1983; Balkanski, Cankov, 2016; Bijak, 2019a, 2019b; Bučko, Tkačova, 2012; Pastyřík, 2010; Шульгач, 2001).

Klasifikácie geoným

Prvým variantom je klasifikácia *abionyma* zo sústavy z roku 1983, pretože *abionymum* synteticky označovalo všetky onymá oproti menám živých bytostí: 1. *toponymum* sa člení na 1.1 *choronymum* (*prírodné choronymum*, *administratívne choronymum*), 1.2. *ojkonymum/ osadný/ miestny názov*, 1.3. *anojkonymum* (*hydronymum/ vodný názov*, *oronymum/ terénny názov* /druhom je *speleonymum/*, *chotárny názov*, *hodonymum*), 2. *kozmonymum*, 3. *chrématonymum* (Bezljaj a kol. (red.), 1983).

Druhý variant je syntézou vývoja po roku 1973: *vlastné meno prírodno-fyzického objektu* sa klasifikuje na 1. *toponymum* (*vlastné meno prírodno-fyzického a administratívneho objektu na Zemi*), ktoré sa člení na 1.1. *choronymum* (*prírodné choronymum*,

administratívne choronymum), 1.2. *ojkononymum/ osadný/ miestny názov*, 1.3. *anojkononymum (hydronymum/ vodný názov, oronymum/ terénny názov /druhom je speleononymum/, chotárny názov, hodonymum)*, 2. *kozmononymum*, ktoré sa člení na 2.1. *astronymum (vlastné meno jednotlivého nebeského telesa, napr. hviezdy, planéty okrem Zeme, kométy, asterioda)*, 2.2. *planétononymum/ astrotoponymum (vlastné meno prírodno-fyzického objektu na vesmírnom telese okrem Zeme)*, ktoré rozčleňuje na *selenonymum (vlastné meno ľubovoľného prírodno-fyzického objektu na Mesiaci)*, *marsononymum (vlastné meno ľubovoľného prírodno-fyzického objektu na Marse)*, *merkuronymum (vlastné meno ľubovoľného prírodno-fyzického objektu na Merkure)* a pod. (Bezľaj a kol. (red.), 1983; Podolškaja, 1978, 1988; Šrámek, 1999, 2003, 2019a, 2019b).

Tretí variant je klasifikácia Superanskej (2003, s. 43–45), ktorá je vlastne novým prístupom ku klasifikácii *geoným* z pohľadu rozčlenenia miesta na Zemi medzi suché a mokré miesta. *Geonymum* rozčleňuje na 1. *teronymum (vlastné meno prírodného objektu na súši)* a 2. *hydronymum (vlastné meno vodného objektu)*. K *teronymom* zaraďuje 1.1. *oronymum (vlastné meno objektu zemského reliéfu)*, 1.2. *speleononymum (vlastné meno podzemného objektu)*, 1.3. *choronymum (vlastné meno väčšieho územného celku)*, 1.4. *agroonymum (vlastné meno pozemku)*, 1.5. *litonymum (vlastné meno objektu pobrežnej línie, napr. mysy, skaly, útesy)*. K 2. *hydronymom* zaraďuje 2.1. *oceánonymum* a 2.2. *pelagonymum (vlastné meno oceánu a jeho časti, napr. mora, zálivu a pod.)*, 2.3. *limnonymum (vlastné meno jazera a rybníka)*, 2.4. *helonymum (vlastné meno močiaru a mokrade)*, 2.5. *potamonymum (vlastné meno rieky, riečky a potoka)*, 2.6. *insulonymum (vlastné meno ostrova)*, 2.7. *bationymum (vlastné meno podvodného objektu, napr. priehlbiny či podmorského pohoria)* (Superanskaja, 2003, s. 43–45).

Ďalšie varianty môže vychádzať zo zaradenia do klasifikácie okrem suchých a mokrých miest aj miesta, na ktorých je ľad a možno na ich označenie použiť termín *glacionymum* s významom *vlastné meno ľadovca*. Klasifikačné možnosti predstavuje aj termín *anonymum* s významom *vlastné meno prírodnej katastrofy* alebo termín *vulkánonymum* s významom *vlastné meno sopky*.

Klasifikácie chrématoným

Chrématonymum sa v sústave nečlenilo. Bolo uvedené bez klasifikačného rozpracovania len s uvedením jeho sémantickej náplne.

Prvý variant: klasifikácia chrématoným Majtána

Majtán (1989, s. 7–13) vychádza z chápania pojmu chrématonymum v sústave slovanskej onomastickej terminológii a člení *chrématonymá* na 1. *vlastné meno*

spoločenského javu (1.1. vlastné meno časového javu/ chrononymum, 1.2. vlastné meno spoločenskej udalosti/ akcionymum, 1.3. vlastné meno spoločenského oceňovania/ faleronymum); 2. vlastné meno spoločenskej inštitúcie/ inštitúcionymum (P. Odaloš (2015) navrhol ho členiť na 2.1. inštitúcionymum/ vlastné meno štátneho zariadenia a na 2.2. firmonymum/ vlastné meno podnikateľského subjektu); 3. vlastné meno výsledku spoločenskej činnosti (3.1. vlastné meno diplomatického aktu/ dokumentonymum/ aktonymum, 3.2. vlastné meno vedeckého, publicistického a umeleckého diela a jeho časti/ ideonymum, 3.3. vlastné meno jedinečného výrobku/ unikátonymum, 3.4. vlastné meno dopravného spoja/ porejonymum a 3.5. vlastné meno výrobného typu/ pragmatonymum) (Majtán 1989, s. 7–13).

Druhý variant: klasifikácia chrématoným Šrámka

Šrámek (1999, s. 165) chrématonymum chápe ako vlastné meno pre propriálne objekty, ktoré sú výsledkom ľudskej činnosti a ktoré nie sú zakotvené v prírode, ale v ekonomických (výrobných, obchodných a iných), politických a kultúrnych vzťahoch. Vymedzenie chrématoným kladie dôraz nielen na činnosť človeka, ale činnosť ľudí predstavuje v rámci zložitých spoločenských vzťahov. Chrématonymá rozdeľuje na 1. *vlastné mená výrobkov*, 2. *vlastné mená spoločenských inštitúcií, organizácií a zariadení*, 3. *vlastné mená spoločenského javu* a 4. *iné druhy chrématoným*, napr. mená vyznamenaní, historických dokumentov a pod. Hranice medzi jednotlivými skupinami môžu byť plynulé. Šrámek (2003, s. 165) modifikuje svoje rozčlenenie chrématoným, keď popri viac-menej nezmenených prvých dvoch skupinách: 1. *vlastné mená tovarov, výrobkov a produktov*, 2. *vlastné mená inštitúcií, zariadení a organizácií*, predstavuje modifikované druhé dve skupiny chrématoným, 3. *vlastné mená umeleckých diel* a 4. *chrématonymum ako obchodná značka*.

V predchádzajúcich častiach sme konštatovali, že výskumy chrématoným zdynamizovali celú onymiu a priniesli trichotomické členenie oným. Pokračujúce výskumy chrématoným sa odrazili aj v prehĺbenom členení ideoným, ktoré môžeme rozdeliť na *artonymum* ako *vlastné meno v umeleckej činnosti* a na *ďalšie ideonymá*.

Výskumy *artonym* preto ďalej dynamizujú chrématonymá. Šrámek (Odaloš, 2020, s. 13–30) člení *artonymum* do troch skupín. Prvú skupinu tvorí proprium v písanej literatúre, ktoré označil termínom *literáronymum*, zaradil som *prózonymum* (*vlastné meno v próze*), *poetonymum* (*vlastné meno v poézii*), *dramatonymum* (*vlastné meno v dráme*), *teatronymum* (*vlastné meno v divadelnom diele*), *filmonymum* (*vlastné meno vo filme*), *libronymum* (*vlastné meno titulu knihy*). Druhú skupinu tvorí *artefaktonymum* ako *vlastné meno trojrozmerného umeleckého objektu*, napr. sochy, obrazy, fotografie. Tretiu skupinu tvorí *muzikonymum* ako *vlastné meno hudobného diela*. Šrámek v tejto skupine vyčleňuje *operonymum* (*vlastné meno*

opery), *symfonymum* (vlastné meno symfónie) a *muzikálonymum* (vlastné meno muzikálu). (Šrámek, 1999, 2003; Odaloš, 2020a, 2020b).

Tretí variant: klasifikácia vlastných mien objektov ľudskej duchovnej a materiálnej činnosti Superanskej

Superanskaja (2003, s. 384–388) *vlastné mená objektov ľudskej duchovnej a materiálnej činnosti* zastrešuje termínmi 1. *ideonymum* s významom *vlastné meno predmetu duchovnej kultúry* (vyčleňuje 1.1. *artionymum* (vlastné meno výtvoru výtvarného umenia a architektúry); 1.2. *biblionymum* (vlastné meno knihy, verša, rozprávky, článku); 1.3. *gemonymum* (vlastné meno orgánu periodickej tlače, napr. novín, časopisov, bulletinov, zborníkov); 1.4. *dokumentonymum* (vlastné meno dôležitého dokumentu); 1.5. *chrononymum* (vlastné meno významného dňa a historicky dôležitého úseku dejín); s *chrononymom* súvisí aj 1.6. *geortonymum* (ako *vlastné meno sviatku, pamätného dňa, jubilea*) a 2. *pragmatonymum* s významom *vlastné meno predmetu*, ktorý je zviazaný s praktickou činnosťou človeka (vyčleňuje 2.1. *chrématonymum* (vlastné meno predmetu materiálnej výroby, napr. zbrane, hudobného nástroja, drahokamu, klenotníckeho výrobku); 2.2. *vlastné meno druhu vyrobenej produkcie a vybraného druhu rastliny*; 2.3. *továrenská značka* (vlastné meno právne chráneného predmetu), 2.4. *ergonymum* (vlastné meno podniku, úradu, školy, strany a pod.) (Superanskaja, 2003 s. 384–388).

Štvrtý variant: klasifikácia úžitkových chrématoným Gałkowského

Úžitkovú chrématonymiu Gałkowski (2011, s. 51) chápe ako *vlastné mená*, ktoré sú jazykovým dôkazom ľudskej aktivity v rôznych kultúrnych oblastiach spoločenského života: v spoločenskom, hospodárskom, kultúrnom, umeleckom, vzdelávacom, vedeckom, technickom, náboženskom, ideologickom, ekologickom či zdravotníckom prostredí.

Úžitkovú chrématonymiu člení Gałkowski (2011, s. 52) na marketingovú, spoločenskú a ideacijnú chrématonymiu. *Marketingovú chrématonymiu* chápe ako *súbor názvov firiem a produktov*, sú to *firmonymy*. *Spoločenskú chrématonymiu* chápe ako *súbor názvov združení, výborov, politických strán, klubov, vládnych úradov, nemocníc, divadiel, internátov* (Gałkowski, 2011, s. 131). *Ideacijnú chrématonymiu* vysvetľuje ako *súbor vlastných mien sviatkov, cyklických osláv/ výročí, udalostí (festivalov, veľtrhov, konferencií, súťaží, pútí, sociálnych iniciatív, projektov)* (Gałkowski, 2011, s. 192). Spoločenskú a ideacijnú chrématonymiu označuje spoločným pomenovaním *socioideonymy*. Úžitková chrématonymia v chápaní Gałkowského (2011) nezahŕňa všetky známe druhy chrématoným, pretože neob-

sahuje vlastné mená literárnych, hudobných a výtvarných diel. Úžitková chrématonymia v tejto podobe predstavuje užšie chápanie chrématonymov.

Gałkowski (2018) pri vymedzení chrématonymie predstavuje trichotomické triedenie na marketingovú, spoločenskú a ideacijnú chrématonymiu. Všetky spolu vytvárajú úžitkovú chrématonymiu. Pri termínoch zovšeobecňujúcich a opisujúcich chrématonymiu však už do spoločenskej a ideacijnej chrématonymie zaraďuje aj druhy chrématonym, ktoré v roku 2011 tam neboli zahrnuté, najmä vlastné mená literárnych, hudobných a výtvarných diel, príp. ďalšie chrématonymá. *Chrématonymá/ úžitkové chrématonymá* (Gałkowski, 2018) sa tu prakticky stotožňujú s klasickým chápaním chrématonymie. Otázna je potom opodstatnenosť jedného z dvoch termínov (Gałkowski, 2011, 2018).

Piaty variant: klasifikácia chrématonym Odaloša

Odaloš klasifikuje chrématonymum na *abstraktné* a *konkrétne chrématonymum*. Klasifikácia je syntézou chrématonymických termínov, ktoré sa objavili v chrématonomastike v období 1973–2020.

1. *Abstraktné chrématonymum* je 1.1. *choronymum*, 1.2. *faleronymum*, 1.3. *akcionymum*, 1.4. *dokumentonymum*, 1.5. *ideonymum* a 1.6. *vlastné meno spoločenskej organizácie (vlastné meno štátnej organizácie/ inštitucionymum/ ergonymum a vlastné meno neštátnej organizácie/ firmonymum/ logonymum/ emporionymum)*. Najbohatšie sa člení 1.5. *ideonymum* ako *vlastné meno umeleckého, vedeckého a iného diela* na: 1.5.1. *literáronymum (vlastné meno literárneho diela, člení sa na epikonymum (vlastné meno prozaického/ epického diela, lyrikonymum (vlastné meno lyrického diela), dramatonymum (vlastné meno dramatického diela)*, používajú sa aj termíny podľa žánrov literárnych diel, napr. *románonymum (vlastné meno románu)*, *poémonymum (vlastné meno básne)*; 1.5.2. *vlastné meno výtvarného diela (pinakonymum (vlastné mená obrazu), ikononymum (vlastné meno ikony)*; 1.5.3. *muzikonymum (vlastné meno hudobného diela, napr. operonymum (vlastné meno opery), symfonymum (vlastné meno symfónie), muzikálonymum (vlastné meno muzikálu), kantacionymum (vlastné meno piesne, melódie)*; 1.5.4. *filmonymum (vlastné meno filmového diela)*. 2. *Konkrétne chrématonymum* je 2.1. *sérionymum/ pragmatonymum (vlastné meno sériovo vyrábaného ľudského výtvoru)* a 2.2. *unikonymum (vlastné meno jedinečného ľudského výtvoru)*. 2.1. *sérionymum* možno tematicky členiť na *tyronymum (vlastné meno syra)*, *enonymum (vlastné meno vína)*, *porejonymum/ vehikulonymum/ transportonymum (vlastné meno dopravného prostriedku)* (v rámci toho napr. *nautonymum* čiže *vlastné meno lode*, *raketonymum* čiže *vlastné meno rakety/ kozmickej lode*), *parfumonymum (vlastné meno parfumu)* a pod. 2.2. *Unikonymum* možno tematicky klasifikovať na *konchonymum (vlastné meno mušle)*, *gemnonymum (vlastné meno minerálu)*,

tezauronymum (vlastné meno klenotu), ambronymum (vlastné meno súvisiace s jantárom), kampanonymum (vlastné meno zvonu), cigaronymum (vlastné meno cigaret), tabakonymum (vlastné meno tabaku), diamantononymum (vlastné meno diamantu) a pod. (Balkanski Cankov, 2016; Bučko, Tkačova, 2012; Gałkowski, 2018; Honl, 1966; Imrichová, 2002, 2012; Kornelly, 2006; Magda-Czekaj, 2012; Molnárová, 2021; Odaloš, 2011, 2012, 2017, 2018, 2019a, 2019b, 2020a, 2020b; Odaloš, Vallová, 2020; Pastyřík, 2010; Podol'skaja, 1988; Rutkiewicz-Hanczewska, 2007, 2008; Superanskaja, 1973; Šrámek, 1999, 2003, 2019a, 2019b; Šubrtová, 2020; Węgorowska, 2001, 2003, 2005).

Záver

Myšlienka syntetickej sústavy slovanskej onomastickej terminológie je založená na existencii sústavy slovanskej onomastickej terminológie od roku 1973, na rešpektovaní času ako faktora determinujúceho vývoj spoločnosti aj vedy a na akceptovaní prínosu onomastikov k rozvoju terminológie za ostatných 49 rokov. Na základe uvedených determinantov môžeme vývoj onomastickej terminológie realizovať prostredníctvom syntetizovania onomastického vývoja v jednotlivých druhových skupinách onomastickej terminológie formou čistého/ bezprostredného syntetizovania onomastického vývoja a prostredníctvom preberania ucelených častí klasifikácie onomastickej terminológie, ktorej autormi sú konkrétni slovanskí onomastici. Sústavu slovanskej onomastickej terminológie v nami predstavenej variantnej podobe bude potrebné podrobne rozanalyzovať a dopracovať sa k výhodám a nevýhodám jednotlivých klasifikácií bioným, geoným a chrématoným a na základe týchto analýz bude potrebné vybrať jeden variant z každej skupiny. Na základe uvedeného syntetizujúceho postupu potom vznikne syntetická sústava slovanskej onomastickej terminológie.

Literatúra

- Balkanski, T., & Cankov, K. (2016). *Enciklopedija na balgarskata onomastika*. Veliko Tarnovo: Universitetsko izdatelstvo Sv. Kiril i Metodij.
- Bezljaj, F. a kol. (red.). (1983). *Osnoven sistem i terminologija na slovenskata onomastika*. Skopje: Makedonska akademija na naukite i umetnostite.
- Bijak, U. (2019a). Polska terminologia onomastyczna. Ku harmonizacji systemu. W: A. Chomová, J. Krško, & I. Valentová (red.), *Konvergenie a divergenie v propriálnej sfére* (s. 44–52). Banská Bystrica–Bratislava: Filozofická fakulta Univerzity Mateja Bela – Jazykovedný ústav E. Štúra SAV.
- Bijak, U. (2019b). The Development of Polish Toponomastic Terminology. W: A. Siwiec (red.), *Onomastics. Annales Universitatis Mariae Curie-Sklodowska* (s. 91–103). Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Sklodowskiej.

- Blanár, V. (2002). Používanie typológie vlastných mien. W: E. Rzetelska-Feleszko, A. Cieślíkowa, & J. Duma (red.), *Słowiańska onomastyka. Encyklopedia*. T. I (s. 41–42). Warszawa–Kraków: Towarzystwo Naukowe Warszawskie.
- Blanár, V. (2008). *Vlastné meno vo svetle teoretickej onomastiky*. Bratislava: Slovenská jazykovedná spoločnosť pri SAV – Jazykovedný ústav E. Štúra SAV.
- Bučko, D., & Tkačova, N. (2012). *Slovník ukrajinskoi onomastyčnoji terminologii*. Harkiv: RanoK-HT.
- Čilaš Šimpraga A., & Frančič A. (2019). Pogled u hrvatsku onomastičku terminologiju. W: A. Chomová, J. Krško, & I. Valentová (red.), *Konvergenie a divergenie v propriálnej sfére* (s. 29–43). Banská Bystrica–Bratislava: Filozofická fakulta Univerzity Mateja Bela – Jazykovedný ústav E. Štúra SAV.
- David, J., Klemensová, T., & Místecký, M. (2021). Věda mnoha jmen: onomastické termíny v publicistice českého národního korpusu. *Jazykovedný časopis*, 72, 114–123.
- Frančič, A. (1999). К проблематике хорватской ономастической терминологии. *Filológiai Közlöny*, XLV, 6–12.
- Gałkowski, A. (2011). *Chrematonimy w funkcji kulturowo-użytkowej. Onomastyczne studium porównawcze na materiale polskim, włoskim, francuskim*. Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego.
- Gałkowski, A. (2018). Definicja i zakres chrematonimii. *Folia onomastica Croatica*, 27, 1–14.
- Gałkowski, A. (2019). Development of International Works on Onomastic Terminology: Review of Slavic Approaches. W: A. Siwiec (red.), *Onomastics. Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska* (s. 61–81). Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej.
- Harvalík, M. (2003). K současnému stavu slovanské onomastické terminologie. W: M. Biolík, J. Duma (red.), *Metodologia badań onomastycznych* (s. 43–49). Olsztyn: Wydawnictwo Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego.
- Harvalík, M. (2019). Mezinárodní a slovanská onomastická terminologie. Reflexe, realita, vize. W: A. Chomová, J. Krško, & I. Valentová (red.), *Konvergenie a divergenie v propriálnej sfére* (s. 23–28). Banská Bystrica – Bratislava: Filozofická fakulta Univerzity Mateja Bela – Jazykovedný ústav E. Štúra SAV.
- Honl, I. (1966). O tyronymech – názvech syrů. *Zpravodaj místopisné komise ČSAV*, 7, 5–9.
- Imrichová, M. (2002). *Logonymá v systéme slovenčiny*. Prešov: Prešovská univerzita.
- Imrichová, M. (2012). Podoby a dôsledky transonymizačného procesu. W: M. Ološtiak (red.), *Jednotlivé a všeobecné v onomastike* (s. 32–39). Prešov: Prešovská univerzita.
- Kuba, L. (1997). Dozná základní soustava a terminologie slovanské onomastiky brzkých změn? *Acta onomastica*, 38, 13–14.
- Kornelly, J. (2006). Chrématonyma českých a moravských vín. *Češtinář*, 17, 1–48.
- Magda-Czekaj, M. (2012). O kolekcjonerskich nazwach własnych – na przykładzie nazw muszli. W: I. Łuc, M. Pogłódek (red.), *W komunikacyjnej przestrzeni nazw własnych i pospolitych* (s. 243–254). Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.
- Majtán, M. (1989). Klasifikácia chrématonymie. W: R. Šrámek, & L. Kuba (red.), *Chrématonyma z hlediska teorie a praxe* (s. 7–13). Brno: Onomastická komise ČSAV – Slovenská onomastická komisia SAV – Pedagogická fakulta v Ústí nad Labem – Ústav pro jazyk český ČSAV – Ústav slavistiky ČSAV.
- Molnárová, P. (2021). Podporujú parfums stereotypy? Jazykový obraz muža a ženy v reflexii vlastných mien parfumov. *Jazyk a kultúra*, 12, 70–79.
- Odaloš, P. (2011). Dynamika chrématonymie ako faktor dynamizácie onymie. W: M. Biolík, & J. Duma (red.), *Chrematonymia jako fenomen współczesności* (s. 347–356). Olsztyn: Wydawnictwo Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego.

- Odaloš, P. (2012). *Literárnyomá v slovenskej literatúre*. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela.
- Odaloš, P. (2015). Modelovanie a modely chrématoným. W: I. Valentová (red.), *19. slovenská onomastická konferencia* (s. 464–472). Bratislava: Veda, Vydavateľstvo SAV.
- Odaloš, P. (2017). K vývinu, vzniku a ďalšiemu profilovaniu slovenskej onomastickej terminológie. W: R. Przybylska, W. Śliwiński (red.), *Terminologia specjalistyczna w teorii i praktyce językoznawców słowiańskich* (s. 277–294). Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
- Odaloš, P. (2018). Tradícia a dynamika onomastickej terminológie a terminológia onomastických škôl. W: U. Bijak, H. Górny, M. Magda-Czekaj (red.), *Onomastyka, neohumanistyka, nauki społeczne* (s. 378–394). Kraków: Instytut Języka Polskiego PAN.
- Odaloš, P. (2019a). Sústava slovenskej onomastickej terminológie (vznik, existencia, variantné možnosti vývoja a štandardizácie). W: A. Chomová, J. Krško, & I. Valentová (red.), *Konvergenie a divergenie v propriálnej sfére* (s. 53–70). Banská Bystrica–Bratislava: Filozofická fakulta Univerzity Mateja Bela – Jazykovedný ústav L. Štúra SAV – Veda, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied.
- Odaloš, P. (2019b). Paradigmatic Types of Onomastics. W: A. Siwec (red.), *Onomastics Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska* (s. 35–46). Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej.
- Odaloš, P. (2020a). *Literárnyomá v slovenskej literatúre*. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela.
- Odaloš, P. (2020b). Prínos profesora Rudolfa Šrámka k rozvoju onomastiky. W: I. Kolářová (red.), *Variantnost v onymii a dialektach* (s. 13–30). Brno: Masarykova univerzita.
- Odaloš P., & Vallová, E. (2020). Sústava slovenskej onomastickej terminológie (vznik, existencia, neuralgické miesta, aktualizácia). *Folia Onomastica Croatica*, 29, 169–202.
- Pastyřík, S. (2010). *Rukověť pro onomastické semináře. Slovníček pro studenty onomastických disciplín*. Hradec Králové. <https://adoc.tips/rukov-pro-onomasticke-seminae-slovníek.html>
- Podol'skaja, N.V. (1978). *Slovar' russkoj onomastičeskoj terminologii*. Moskva: Izdatel'stvo Nauka.
- Podol'skaja, N.V. (1988). *Slovar' russkoj onomastičeskoj terminologii*. Moskva: Izdatel'stvo Nauka.
- Rutkiewicz-Hanczewska, M. (2007). Farmakonimy jako narzędzie brandingu. *Język Polski*, 87, 199–211.
- Rutkiewicz-Hanczewska, M. (2008). Kampanonimy jako gatunek nazewnicy. *Slavia Occidentalis*, 65, 107–126.
- Siwec, A. (2006). W sprawie nazw obiektów handlowych miejsce w klasyfikacji onomastycznej, ustalenia typologiczne, terminologia. W: K. Rymut (red.), *Munuscula linguistica in honorem Alexandrae Cieślíkowa* (s. 423–437). Kraków: IJP PAN/DWN.
- Superanskaja, A.V. (1973). *Obščaja teorija imeni sobstvennogo*. Moskva: Izdatel'stvo Nauka.
- Superanskaja, A.V. (2003). Hrematonimija. W: E. Rzetelska-Feleszko, A. Cieślíkowa, & J. Duma (red.), *Słowiańska onomastyka. Encyklopedia. Tom II* (s. 383–390). Warszawa–Kraków: Towarzystwo Naukowe Warszawskie.
- Svoboda, J. (1960). K slovanské onomastické terminologii. *Zpravodaj Místopisné komise ČSAV*, 1, 273–284.
- Svoboda, J. a kol. (1973). Základní soustava a terminologie slovanské onomastiky. *Zpravodaj Místopisné komise ČSAV*, 14, 1–280.
- Šimunović, P. (2009). *Uvod u hrvatsko imenoslovlje*. Zagreb: Golden marketing – Tehnička knjiga.
- Šivic-Dular, A. (2002). Onomastične teorije. W: E. Rzetelska-Feleszko, A. Cieślíkowa, & J. Duma (red.), *Słowiańska onomastyka. Encyklopedia. Tom I* (s. 56–58). Warszawa–Kraków: Towarzystwo Naukowe Warszawskie.
- Šmejkalová, M. (2015). *Praporu věren i ve ztraceném boji*. Praha: Nakladatelství Academia.
- Šrámek, R. (1999). *Úvod do obecné onomastiky*. Brno: Masarykova univerzita.

- Šrámek, R. (2019a). Dimenze onomastiky. W: A. Chomová, J. Krško, & I. Valentová (red.). *Konvergenencie a divergenencie v propriálnej sfére* (s. 71–82). Banská Bystrica – Bratislava: Filozofická fakulta Univerzity Mateja Bela – Jazykovedný ústav Ľ. Štúra SAV – Veda, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied.
- Šrámek, R. (2019b). The Model of a Generic Concept and Structure of Functional. W: A. Siwiec (red.), *Onomastics. Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska* (s. 15–33). Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej.
- Šubrtová, M. (2020). Na rozhraní ideonym a pragmatonym: jména parfémů a jejich souvislost s olfaktorickou percepcí. *Acta onomastica*, 61, 194–209.
- Шульгач В.П. (2001). Ойконімія Волині. Етимологічний словник-довідник. Київ.
- Węgorowska, K. (2001). Gemmonimia i gemmonimy. Kilka uwag o nazwach własnych kamieni szlachetnych i niektórych minerałów. *Onomastica*, 46, 291–302.
- Węgorowska, K. (2003). Tezaurionimia i tezaurionimy. Kilka uwag o nazwach własnych klejnotów. W: M. Biolik (red.) *Metodologia badań onomastycznych* (s. 629–638). Olsztyn: Ośrodek Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego.
- Węgorowska, K. (2005). Ambronimy czyli nazwy własne związane z bursztynem. *Poradnik Językowy*, 4, 43–58.
- Węgorowska, K. (2012). Językowo-malarsko-historyczne weduty dawnego Wilna. *Nad Odrą*, 22, 72–79.
- Žigo, P. (2010). Budú v onomastike aj muzikonymá. *Slovenská reč*, 75, 270–277.